

บทที่ 2 ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับมูลค่าของสิ่งแวดล้อม: (สุธาวัลย์, 2538)

สิ่งแวดล้อมเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ที่บุคคลทั่วไปในสังคมสามารถใช้ประโยชน์ได้ สินค้าและบริการจากสิ่งแวดล้อมไม่ปรากฏราคาหรือตลาดที่ชัดเจน ซึ่งดูเหมือนว่าสิ่งแวดล้อมไม่มีมูลค่า แต่ในความเป็นจริง สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีมูลค่าในตัวเอง หากมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจใด ๆ ที่ก่อความเสื่อมโทรมต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ก็จะทำให้ต้นทุนต่อสังคม

การประเมินคุณค่าทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Valuation) ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกี่ยวข้องกับการวัดผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ที่มีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมดังกล่าวในรูปตัวเงิน คุณค่าหรือมูลค่าเหล่านี้เรียกว่ามูลค่าทั้งหมดทางเศรษฐกิจของสิ่งแวดล้อม (Total Economic Value, TEV) แบ่งได้เป็น มูลค่าจากการใช้ (Use Value) และมูลค่าจากการไม่ได้ใช้ (Non-Use Value) มูลค่าจากการใช้และจากการไม่ได้ใช้ประกอบไปด้วยมูลค่าต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

มูลค่าจากการใช้ของบุคคล (use value)

ซึ่งมีพื้นฐานบนความชอบของแต่ละบุคคล ประกอบด้วย

1) มูลค่าจากการใช้โดยตรง (direct use value) ได้แก่มูลค่าสินค้าและบริการที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และใช้ในการบริโภคโดยตรง เช่น แหล่งน้ำบริสุทธิ์ อากาศบริสุทธิ์ แหล่งนันทนาการ เป็นต้น

2) มูลค่าจากการใช้โดยอ้อม (indirect use value) เป็นมูลค่าที่เกิดจากหน้าที่หรือกิจกรรมที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม เช่น ป่าชายเลนมีมูลค่าทางอ้อมในการรักษาสภาพนิเวศวิทยาชายฝั่งทะเล เป็นต้น

3) มูลค่าเพื่อใช้ (option value) เป็นมูลค่าที่บุคคลให้กับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ แม้ว่าจะไม่เคยใช้บริการสิ่งแวดล้อมนั้น แต่ยินดีที่จะจ่ายเมื่อวันข้างหน้าจะมีให้ใช้ เป็นมูลค่าอันเกิดจากความต้องการที่จะใช้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในอนาคตทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นการอนุรักษ์ความสวยงามตามธรรมชาติ หรือความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น

มูลค่าจากการไม่ได้ใช้ (non-use value)

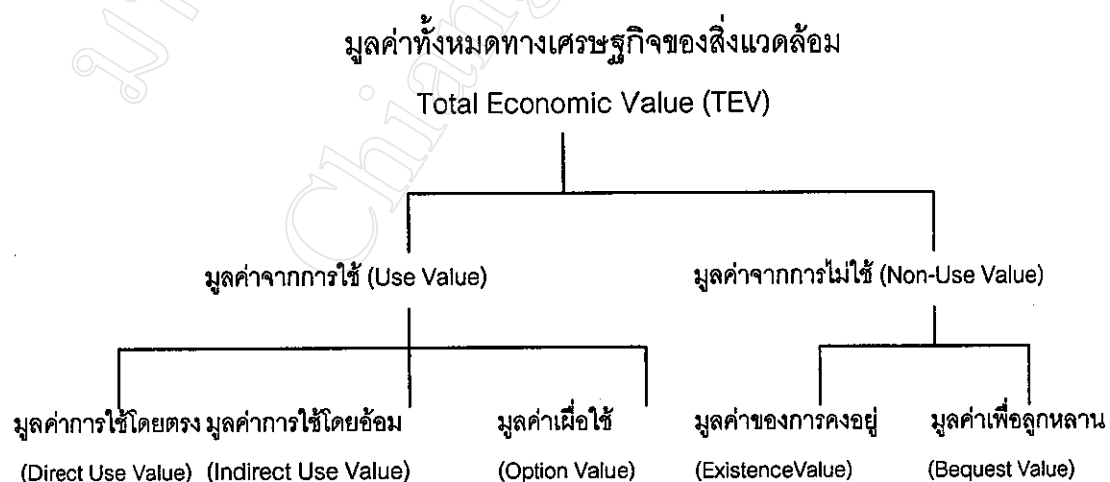
แบ่งได้เป็น

1) มูลค่าของการคงอยู่ (existence value) เป็นมูลค่าของความรู้สึกนึกคิดถึงการมีอยู่ของสถานที่นั้นหรือสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ และอยู่ในสภาพเดิม แม้ว่าอาจจะไม่ได้ไปเยี่ยมชมเลยในชีวิต แต่ถ้าพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อมนั้นถูกทำลายไม่มีโอกาสฟื้นฟูสภาพขึ้นมาอีก มูลค่าส่วนนี้จะหายไป

2) มูลค่าเพื่อลูกหลานในวันข้างหน้า (bequest value) เป็นมูลค่าของสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการที่คนรุ่นปัจจุบันอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลานได้มีหรือใช้ประโยชน์

มูลค่าทางเศรษฐกิจของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแสดงได้ดังรูปที่ 2-1

รูปที่ 2-1 การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่มา : สมพร อิศวิลานนท์ (2540)

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลประโยชน์และต้นทุนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมวิธี Contingent Valuation Method (CVM)

การประเมินมูลค่าสินค้าวิธี Contingent Valuation Method หรือ CVM มีพื้นฐานการศึกษาอยู่ในด้านอุปสงค์ เป็นวิธีทางตรงในการให้มูลค่าทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ผ่านตลาดโดยสอบถามถึงทัศนคติของประชากรเพื่อประเมินถึงความเต็มใจที่จะกล่าวในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการประเมินวิธีนี้ใช้ประเมินผลได้หรือผลประโยชน์ ทั้งที่เป็น use value และ non-use value ที่เกิดจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเท่านั้น สามารถใช้ได้กับการประเมินมูลค่าของคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป วิธีการของ CVM คือ การให้คนได้เปิดเผยถึงความชอบหรือความเต็มใจจ่าย (Willingness to Pay: WTP) ให้ใกล้เคียงกับมูลค่าตลาดให้มากที่สุดจากสถานการณ์สมมติ โดยการศึกษา WTP มักต้องการทราบมูลค่าสูงสุดที่จะสละได้เพื่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้วิธีการของ CVM ยังใช้ในกรณีต้องการหาความเต็มใจที่จะยอมรับค่าชดเชยเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับการสูญเสียคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือมีความเปลี่ยนแปลงไปในสภาพที่แย่ลง (Willingness to Accept: WTA) ซึ่งการศึกษา WTA โดยทั่วไปต้องการทราบมูลค่าต่ำสุดที่จะยอมรับการชดเชย การจัดประเมินมูลค่ากระทำได้โดยการใช้แบบสอบถามหรือสัมภาษณ์ อาจทำได้หลายรูปแบบ คือ

1. Paying card method ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกมูลค่าที่เต็มใจจ่ายสูงสุดหรือเต็มใจยอมรับการชดเชยต่ำสุดจากกลุ่มตัวเลขที่กำหนดมาให้
2. Open ended method เป็นคำถามเปิด โดยให้ผู้ถูกสอบถามใส่ตัวเลขมูลค่าที่เต็มใจจ่าย หรือเต็มใจยอมรับการชดเชยลงในช่องว่างที่มีให้
3. referendum method ตั้งคำถามโดยให้ผู้ถูกสอบถามเลือกที่จะตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ หลังจากนั้นนำคำตอบไปสร้าง logic function เป็นการประมาณค่าโดยใช้ regression
4. iterative bidding method ตั้งคำถามโดยกำหนดค่าเริ่มต้นของความเต็มใจจ่ายหรือความเต็มใจยอมรับการชดเชยไว้ กรณีที่เป็นความเต็มใจจ่ายเมื่อมีการตอบรับก็ให้เพิ่มค่าขึ้นไปเรื่อย ๆ จนถึงมูลค่าสุดท้ายที่ผู้ตอบปฏิเสธ จะได้มูลค่าความเต็มใจจ่ายสูงสุด ส่วนกรณีความเต็มใจยอมรับค่าชดเชยเมื่อมีการตอบรับค่าเริ่มต้นก็ให้ลดค่าลงเรื่อย ๆ จนถึงค่าสุดท้ายที่ผู้ตอบปฏิเสธ จะได้มูลค่าความเต็มใจยอมรับการชดเชยต่ำสุด

สำหรับกรณีการวัดความเต็มใจยอมรับหรือ WTA นั้น มีความเหมาะสมกว่า WTP ในกรณีที่บุคคลผู้รับผลกระทบจากความเสื่อมโทรมของคุณภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีทรัพย์สิน (property right) ที่นิยามได้ชัดเจน (กองวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม, 2541)

Perman, Ma และ Mcgilvray (1996) กล่าวว่า เทคนิควิธีการหา WTA คือ Contingent Valuation ที่อาจใช้ game analysis หรือ questionnaire (survey techniques) โดยเทคนิคการสำรวจ (survey techniques) นั้นอาจออกแบบการสำรวจได้หลายวิธี ทั้งการสัมภาษณ์โดยตรง การส่งจดหมายแบบสอบถามชนิดส่งกลับ และการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ผลการสัมภาษณ์ก็คือข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ แต่วิธีเหล่านี้ เป็นวิธีการที่สิ้นเปลืองและใช้เวลามาก ข้อควรระวังคือควรให้ข้อมูลโครงการที่จะเกิดขึ้นต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุดในทุกด้าน เพื่อผู้ตอบจะได้สามารถตัดสินใจได้ การประเมินอาจมีอคติเกิดขึ้นได้จาก 1. Hypothetical bias คือ มีการตั้งคำถามที่ไม่เหมาะสมกับผู้ตอบ โดยเฉพาะคำถามเริ่มต้น ทำให้ผู้ตอบไม่ได้พิจารณาคำถามและไตร่ตรองเพื่อตอบคำถามอย่างแท้จริง 2. Information bias คือ ผู้ตอบคำถามไม่ได้รับข้อมูลอย่างชัดเจนว่าผู้ถามต้องการอะไร 3. Payment vehicle bias คือ ผู้ตอบอาจมีความอ่อนไหวต่อรูปแบบของการจ่าย ซึ่งเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ตอบ 4. Strategic bias เกิดจากความปรารถนาของผู้ตอบมีอิทธิพลต่อผลการศึกษา ถ้าคนต้องการอนุรักษ์มากเขาอาจบอก WTP จำนวนมาก เพื่อหวังว่าจะไม่เกิดการพัฒนาโครงการขึ้น หรือคนบอกว่าเขาไม่ยินดีจ่ายเพราะรู้ว่าเขาจะได้ใช้ประโยชน์จากโครงการโดยไม่ต้องจ่าย ซึ่งกรณีนี้เป็นตัวอย่างของปัญหา free rider สิ่งที่ยากสำหรับการศึกษาวีธี Contingent Valuation คือ จะเลือกให้จุดเริ่มต้นที่เสนอราคา ณ จุดใดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอคติข้างต้น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหานี้ บางการศึกษาจึงหาเพียงจุดที่ยอมรับ หรือปฏิเสธ

กรณีอดีตนั้น Diamond et al. (1992) (อ้างโดย Perman, Ma และ Mcgilvray, 1996) มีหลักฐานว่าจากการศึกษาวีธี Contingent Valuation บุคคลมี WTP มากกว่าพฤติกรรมที่จ่ายจริงได้ถึง 10 เท่า

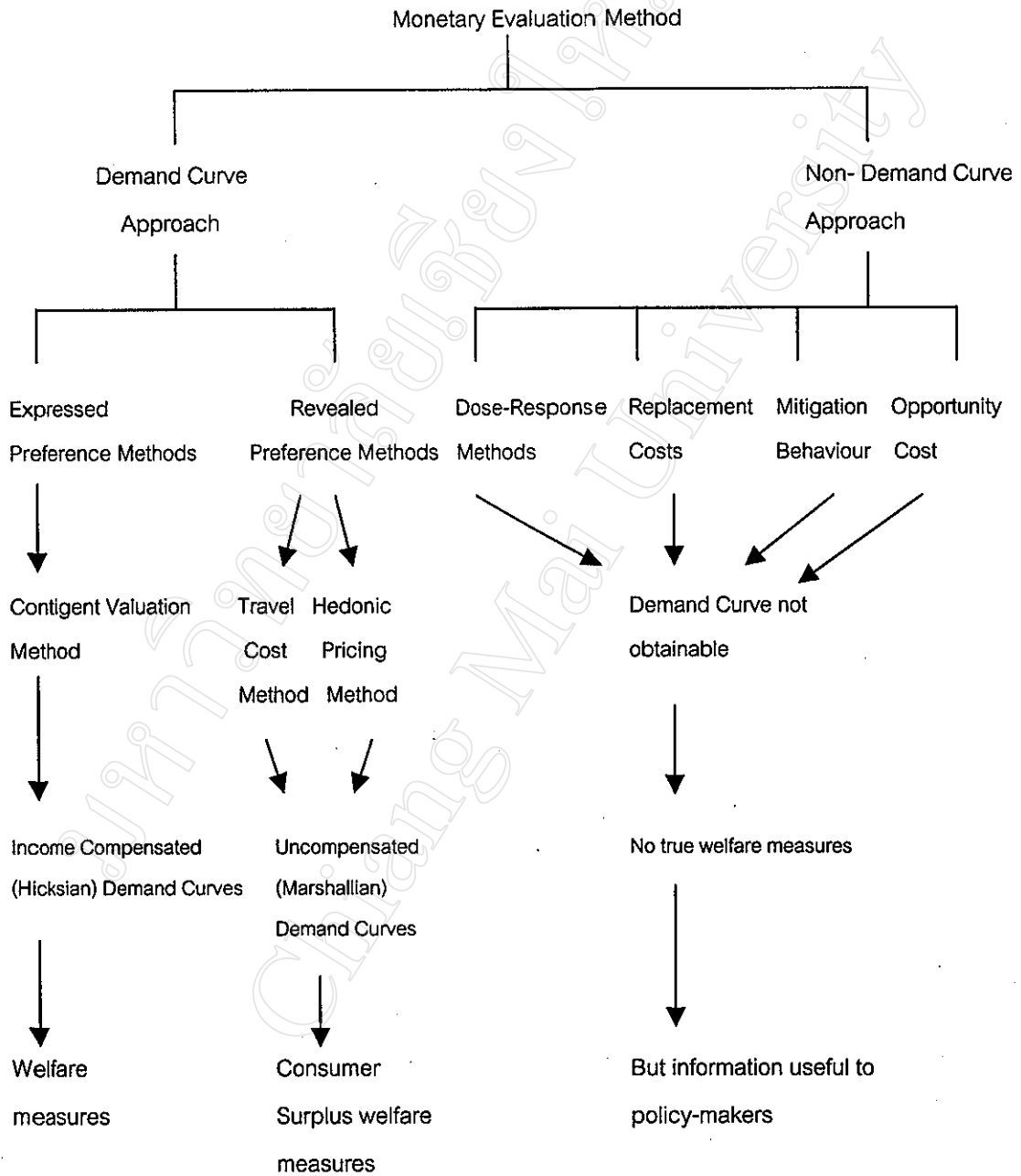
ในการประเมิน Willingness to Accept: WTA มีความคล้ายคลึงกับการหา Willingness to Pay: WTP แต่เป็นกรณีการเสียประโยชน์ เช่น โครงการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยถ่านหินที่ทำให้เกิดมลพิษในอากาศ การศึกษาถึงมูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในกรณีนี้จะทำการประเมินความเต็มใจที่จะยอมรับ (มูลค่าความเสียหาย) ซึ่งเป็นการวัดการทดแทนอรรถประโยชน์ที่สูญเสีย

ไปเนื่องจากโครงการที่เกิดขึ้น การประเมิน WTA ในทางปฏิบัติเป็นสิ่งที่ยาก เพราะบุคคลมักจะปกปิด
 อรรถประโยชน์ที่แท้จริงของตัวเองเพื่อหวังผลบางประการ เช่น ปกปิด WTA เพื่อโก่งราคาที่กำลัง
 ต่อรองอยู่ ในกรณีการประเมิน WTA อาจถามบุคคลที่เกี่ยวข้องว่าถ้าต้องมีผลเสียทางสิ่งแวดล้อมเกิด
 ขึ้น ณ ระดับหนึ่ง บุคคลที่เกี่ยวข้องนั้น เต็มใจจะรับค่าเสียหายเท่าไรเพื่อเป็นการชดเชยผลเสียที่เกิด
 ขึ้นนี้ และจะถามซ้ำอีก โดยลดราคาที่เต็มใจจะรับลงไป จนกระทั่งถึงระดับต่ำสุดที่บุคคลจะยอมรับค่า
 ทดแทนดังกล่าว (เบญจพรณ, 2538)

กองวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (2541) ทำการรวบรวมและจัดแปลเอกสารจากธนาคาร
 เพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (2540) และได้ให้ความหมายว่า Willingness to Accept (WTA) หมายถึง
 ความเต็มใจที่จะได้รับการชดเชยเมื่อได้รับผลเสียทางด้านสิ่งแวดล้อม/ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม
 ทั้งนี้บุคคลนั้นมี "ทรัพย์สิน" (property right) ที่สามารถเรียกร้องได้ สะท้อนคุณค่าของสิ่งแวดล้อม
 ซึ่งรวมทั้ง use value และ non-use value ค่า WTA นี้ไม่มีขีดจำกัด

วิธีการประเมินมูลค่าเมื่อสินค้าหรือทรัพยากรไม่มีราคาตลาดแสดงได้ดังรูปที่ 2-2

รูปที่ 2-2 วิธีการประเมินมูลค่าเมื่อสินค้าหรือทรัพยากรไม่มีราคาตลาด

ที่มา : Turner, Pearce and Bateman (1993)

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรของสังคมตามหลักพาเรโต:

(Fledman, Allan M.,1991)

สำหรับสินค้าทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีทั้งที่เป็นกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล (private property) และที่เป็นกรรมสิทธิ์ของชุมชนหรือทรัพย์สินที่ใช้ร่วมกัน (common property) ซึ่งกรณีหลังนั้นคนในชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกันและไม่สามารถกีดกันการใช้ประโยชน์ของบุคคลอื่นได้เช่น แหล่งน้ำตามธรรมชาติเพื่อการอุปโภคบริโภค บึงสาธารณะ ดังนั้นการใช้ทรัพยากรที่เป็นทรัพย์สินที่ใช้ร่วมกันเมื่อถึงจุดหนึ่งจะเกิดสภาพร่อยหรอ และทำให้สูญเสียสภาพได้ การจัดสรรทรัพยากรที่มีลักษณะเป็นทรัพย์สินที่ใช้ร่วมกัน ถ้าปราศจากการแทรกแซงของรัฐ แล้วจะนำไปสู่การขาดประสิทธิภาพในการใช้ ทั้งนี้เพราะตลาดสำหรับการผลิตและการแลกเปลี่ยนทรัพยากรดังกล่าว ไม่สามารถทำหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนทรัพยากรนั้นได้ หรือถ้าทำได้ก็เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และสินค้าด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังจัดว่าเป็นสินค้าสาธารณะ (public goods) กล่าวคือ ผู้บริโภคทุกคนสามารถบริโภคสินค้านี้ได้ในปริมาณเท่า ๆ กัน เท่ากับจำนวนที่ผลิต และการบริโภคของใครคนใดคนหนึ่งไม่มีผลทำให้ปริมาณที่มีให้ผู้บริโภคอื่นบริโภคได้ลดลง เช่น อากาศบริสุทธิ์ ความสวยงามตามธรรมชาติ สินค้าเหล่านี้ไม่มีคู่แข่งในการบริโภค ซึ่งหมายถึง บุคคลหนึ่งสามารถบริโภคสินค้าสาธารณะโดยไม่ทำให้ความพอใจของบุคคลอื่นที่ได้รับจากสินค้าสาธารณะลดลง และไม่มีใครมีสิทธิเด็ดขาดในสินค้านี้ ทำให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นอย่างเต็มที่จนสินค้าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นเสื่อมโทรมลงในที่สุด ดังนั้นการจัดสรรสินค้าสาธารณะจึงต้องอาศัยวิธีการอื่นที่นอกเหนือจากกลไกตลาดและราคา

หลักการที่ใช้วิเคราะห์หาภาวะสมดุลย์ของการจัดสรรทรัพยากรในสังคมซึ่งรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นคือการใช้หลักของพาเรโต ซึ่งโดยกฎของพาเรโตสวัสดิการของสังคมจะดีกว่าเดิม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นในระบบเศรษฐกิจแล้วอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือมากกว่าหนึ่งคนในระบบเศรษฐกิจมีสถานภาพที่ดีกว่าเดิม ในขณะที่ไม่ทำให้บุคคลอื่นในระบบเศรษฐกิจมีสถานภาพที่เลวลง ระดับที่เหมาะสมของการจัดการทรัพยากรทางสังคม (pareto optimum) จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ ประสิทธิภาพในการผลิต ประสิทธิภาพในการบริโภค และ ประสิทธิภาพในการจัดสรรส่วนเกินของสินค้าที่จะผลิตให้เข้ากับส่วนสินค้าที่

จะบริโภคภายใต้ปัจจัยอันจำกัด สำหรับการจัดสรรทรัพยากรที่ยังไม่มีประสิทธิภาพและยังไม่ถึงระดับที่เหมาะสมนั้น จะต้องมีการปรับตัวของการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เข้าสู่ระดับที่เหมาะสมและมีการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพต่อไป การวัดมูลค่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจจะพิจารณาได้จากการเปลี่ยนแปลงในสวัสดิการของผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งมูลค่าการเปลี่ยนแปลงในสวัสดิการของสังคมนั้นดูที่ผลตอบแทนสุทธิที่เกิดขึ้นกับทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค หากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของบุคคลหนึ่งบุคคลใดส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสวัสดิการสังคมไป ในกรณีที่เป็นการเกิดผลกระทบในแง่ลบทำให้มูลค่าสวัสดิการสังคมของบุคคลที่ได้รับผลกระทบลดลง จะต้องใช้แนวคิดของพาเรโตเป็นหลักในการจัดการเพื่อให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจนั้น และมีการชดเชยค่าเสียหายหรือชดเชยสวัสดิการทางสังคมที่ลดลงโดยบุคคลผู้ก่อผลกระทบอย่างน้อยที่สุดให้บุคคลผู้ได้รับผลกระทบกลับไปถึงระดับสวัสดิการสังคมเท่ากับก่อนที่จะได้รับผลกระทบจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

2.1.4 แนวคิดของ Coase

ในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีกรรมสิทธิ์ที่ชัดเจนและมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการเจรจาเท่ากับศูนย์ (Zero transaction cost) โคอส์เสนอแนะวิธีการเจรจาเพื่อแก้ปัญหาผลกระทบข้างเคียงที่เกิดขึ้น การเจรจาเป็นการอาศัยกลไกตลาดที่ฝ่ายหนึ่งจะยอมจ่ายและอีกฝ่ายยอมรับจนสามารถสร้างสภาพสมดุลที่เหมาะสมของมลภาวะ ผู้ก่อมลภาวะจะเสนอค่าชดเชยให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบเป็นจำนวนหนึ่งซึ่งจะทำให้ทั้งสองฝ่ายได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้น การเจรจาดังกล่าวจะนำไปสู่ประโยชน์สูงสุดที่สังคมจะได้รับ (Cooter Robert D.,1991)

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization)

การกระจายอำนาจเป็นระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลาย ๆ ด้านของตนเองได้แก่ ระบบสาธารณูปโภค การศึกษา และศิลปวัฒนธรรม การดูแลชีวิตทรัพย์สิน การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม (ธเนศวร์, 2535) ลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของหลักการกระจายอำนาจการปกครองที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทางเศรษฐกิจภายในท้องถิ่นคือหน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่รัฐอนุญาต

เพื่อเป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้องค์กรปกครองท้องถิ่นทั้งหมด ตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้

หลักการกระจายอำนาจมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการคือ

1. ความเป็นนิติบุคคล (juristic person) การกระจายอำนาจการปกครอง จะต้องมียุติบุคคลต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน องค์การเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

2. มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน (autonomy) องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระพอสมควรไม่มากจนเกินไป จนทำให้เกิดความกระทบกระทั่งอันต่อเอกภาพและอธิปไตยของประเทศ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง องค์การปกครองท้องถิ่นมิใช่เป็นสถาบันการเมืองที่มีอำนาจอธิปไตยของตนเอง หากแต่มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ และให้มีองค์การที่จำเป็นสำหรับทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ และบริหารกิจการมอันเป็นหน้าที่ของตนเท่านั้น

3. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและทำหน้าที่นิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้นทำได้หลายระดับ แล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ

4. มีงบประมาณของตนเอง องค์การปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง รวมไปถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วยตนเอง การให้องค์การปกครองท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บและบริหารรายได้ด้วยตนเองนี้ เป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้องค์การปกครองท้องถิ่นทั้งหมด ตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหารและการบริการประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ (ระดม, 2541)

ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติที่มีผลในการกระจายอำนาจการปกครองมาสู่ท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันที่มีผลบังคับใช้อยู่ได้แก่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในส่วนที่ 3 มาตรา 66-73 และเรื่องรายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในส่วนที่ 4 มาตรา 74 -89 ซึ่งทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม มีสิทธิที่จะคุ้มครอง ดูแล และบำรุงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับ WTA และ WTP

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สามารถค้นหาได้ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ WTP ผู้วิจัยจึงรวบรวมผลงานวิจัยต่าง ๆ เหล่านี้มาศึกษาวิธีการ และนำเสนอเป็นผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากวิธีการหา WTP, WTS และ WTA ใช้หลักการเดียวกัน

Schulze et al. (1983) อ้างโดย Kaosa-ard and others (1995) ใช้วิธี CVM เพื่อหาความยินดีที่จะจ่าย (WTP) ของครัวเรือนรายปีเพื่อการรักษาทัศนียภาพของ Grand Canyon National Park. พวกเขาพบว่า non-use value เป็นองค์ประกอบหลักของมูลค่าทางเศรษฐกิจรวมของอุทยานนี้ และ WTP สำหรับการรักษา Grand Canyon (existence value) นั้น ครัวเรือนยอมจ่ายเพิ่มโดยผ่านการชำระค่าไฟฟ้า มากกว่าจ่ายโดยผ่านการเพิ่มค่าธรรมเนียมเข้าชม

Bishop and Herberlein อ้างโดย N.D Klemperer (1996) ศึกษามูลค่าตลาดจำลองสำหรับความเต็มใจที่จะขาย (Willingness to Sell: WTS) เปรียบเทียบกับการซื้อใบอนุญาตการล่าห่านและกวางจากผู้ล่าด้วยเงินจริง ๆ การศึกษาได้เปรียบเทียบมูลค่า WTS ที่ได้จากตลาดจำลองกับการสำรวจวิธี Contingent Valuation โดยสอบถามค่าชดเชยที่ผู้ล่าต้องการเพื่อแลกกับใบอนุญาต สำหรับใบอนุญาตล่ากวาง ค่า WTS จากตลาดจำลองเท่ากับ 153 ดอลลาร์ แต่จากการสอบถามจริงจากผู้ล่า กวางถึงมูลค่าต่ำสุดของการชดเชยที่เขาต้องการเพื่อแลกกับใบอนุญาตล่ากวางโดยวิธี CV มีค่าเท่ากับ 420 ดอลลาร์ มีข้อสังเกตว่าค่า WTS ที่ได้จากการศึกษาทางทฤษฎีโดยวิธี CV นั้นสูงเกินกว่าค่าประมาณการจากตลาดจำลอง

Hanley and Spash (1993) เสนอตัวอย่างในการนำวิธีการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่ไม่ผ่านตลาดไปใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ ของโครงการ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจพัฒนาหรืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น โครงการสร้างถนนผ่านเขตพื้นที่ป่าดั้งเดิม ซึ่งมีความสำคัญทั้งทางด้านนิเวศวิทยาและคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนในประเทศอังกฤษ ในกรณีตัวอย่างนี้มีการศึกษาถึงทางเลือกในการสร้างถนนผ่านเส้นทางต่าง ๆ มีการศึกษาถึงความเต็มใจที่จะจ่าย (WTP) เพื่อให้มีการอนุรักษ์ป่าดั้งเดิม รวมทั้งความเต็มใจที่จะยอมรับการชดเชย (WTA) ของชุมชน ถ้าจะยอมให้มีการสร้างถนนผ่านเขตป่าดังกล่าว โดยการจะใช้ค่าประเมิน WTP หรือ WTA

ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนในการสร้างถนน การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ครั้งนี้กรรมสิทธิ์ของชุมชนในพื้นที่ป่าดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการวิเคราะห์ด้วย

Kaosa-ard and others (1995) ศึกษามูลค่าทางเศรษฐกิจของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยใช้วิธี Travel Cost Method (TCM) และ CVM จากการใช้ TCM พบว่าผู้ที่เข้าไปเที่ยวชมอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้รับความพอใจคิดเป็นมูลค่า 1,420 บาทต่อครั้ง โดยคิดเป็นมูลค่าความพอใจส่วนเกิน 870 บาท สำหรับการสอบถามความเต็มใจที่จะจ่าย (WTP) เพื่อเข้าไปเที่ยวชมอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่โดยวิธี CVM พบว่าค่า WTP เฉลี่ยเท่ากับ 22 บาทต่อครั้งต่อคน เปรียบเทียบกับค่าเข้าชมอุทยานฯ ปัจจุบันคนละ 5 บาท ค่า WTP จะเพิ่มเป็น 2 เท่า หรือ 44 บาท ถ้าอุทยานฯ ได้รับการปรับปรุงสภาพการจัดการให้ดียิ่งขึ้น สำหรับมูลค่า WTP ของคนไทยและชาวต่างชาติเพื่อให้มีการอนุรักษ์เขาใหญ่ไว้ (non-use value) มีค่าเฉลี่ย 730 บาท และ 183 บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ

Predo and others (1995) ได้ศึกษาความเต็มใจจ่ายสำหรับการรักษาอุทยานแห่งชาติทะเลสาบ Danao ประเทศฟิลิปปินส์ โดยใช้วิธี CVM ซึ่งมีการใช้คำถามเพื่อหาความเต็มใจจ่าย 3 รูปแบบ คือ คำถามแบบ open-ended, payment card และ iterative bidding จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งคนในเมืองและนอกเมือง 210 คน ปัจจัยที่มีผลต่อ WTP bid สำหรับการศึกษานี้ถูกวิเคราะห์โดยใช้ Tobit model โดยพิจารณาเกี่ยวกับคุณภาพป่าไม้ สัตว์ป่า ความหลากหลายทางชีวภาพ และคุณภาพทะเลสาบเพื่อหา WTP รวม ผลการศึกษาแสดงว่าคุณภาพป่าไม้ถูกกล่าวถึงมากที่สุดในกลุ่มคนเมือง และคุณภาพทะเลสาบถูกกล่าวถึงมากที่สุดในกลุ่มคนนอกเมือง ค่า mean ของ WTP รวมรายปีที่ประเมินได้สำหรับคนเมืองและคนนอกเมืองเท่ากับ 121.70 เปโซ และ 93.09 เปโซ ตามลำดับ หรือเท่ากับ 108.45 เปโซ โดยเฉลี่ย สำหรับครัวเรือนใน Ormoc ค่า WTP รวมของสังคมต่อปีที่ถูกประเมินมีค่าเท่ากับ 2.62 ล้านเปโซ ค่า WTP ในการศึกษานี้ได้แยกหามูลค่าของ recreation use, option, existence และ bequest ด้วย

Choe and others (1996) ได้ประเมินความเต็มใจที่จะจ่ายหรือมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการเสนอโครงการบำบัดน้ำเสียและปรับปรุงคุณภาพของน้ำผิวดินของชุมชนเมือง Davao ในฟิลิปปินส์ โดยใช้วิธี CVM และ TCM โดย CVM ประเมินมูลค่าจากการระบุความพอใจหรือความเต็มใจที่จะจ่ายโดยตรง ขณะที่ TCM ประเมินมูลค่าสิ่งที่ไม่ผ่านตลาดจากสินค้าหรือสิ่งที่ผ่านตลาด ซึ่งวัดเป็นมูลค่าได้ อันได้แก่ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

ศิริวุฒิ อยู่ตรีรักษ์ (2523) ทำการประเมินค่าสินค้าที่มีได้ผ่านตลาด โดยศึกษาเฉพาะเรื่องสวนลุมพินี เป็นการประเมินค่าออกมาในรูปตัวเงินทั้งแง่มูลค่าของการใช้บริการ และแง่มูลค่าทางสังคมของประชาชนในพื้นที่ โดยใช้หลักความเต็มใจจ่าย ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี คือ Travel Cost Approach และ Hypothetical Valuation ข้อมูลที่ใช้ศึกษาทั้งหมดเป็นข้อมูลปฐมภูมิจากการสุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาปรากฏว่ามูลค่าจากทั้ง 2 วิธี มีค่าใกล้เคียงกัน ผู้ศึกษาคาดว่าค่าของสวนลุมพินีที่ได้จะต่ำกว่าความเป็นจริงเนื่องจากปัญหา free rider และมูลค่าที่ได้เป็นมูลค่าต่ำสุดเพราะคาดว่ามูลค่าจะต่ำกว่าในปีต่อ ๆ ไป อันเนื่องมาจากการเพิ่มของประชากร และสวนสาธารณะจะขาดแคลนมากขึ้นเมื่อเทียบกับสินค้าชนิดอื่น ๆ

วรารภรณ์ ปัญญาวดี และคณะ (2541) ศึกษาความเต็มใจจ่ายค่าน้ำชลประทานในเขตโครงการชลประทานแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยสำรวจความเต็มใจที่จะจ่ายค่าน้ำชลประทานของเกษตรกร และเสนอผลการศึกษาเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจจากการใช้น้ำชลประทาน เพื่อการเกษตรในโครงการชลประทานแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาปรากฏว่าค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของความเต็มใจที่จะจ่ายค่าน้ำของเกษตรกรมีค่าเท่ากับ 61 บาทและ 50 บาทต่อไร่ต่อปี ตามลำดับ สำหรับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าน้ำของเกษตรกรประกอบด้วย ระยะทางจากไร่นาของเกษตรกรถึงคลองสายหลัก ขนาดพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรกรรมสิทธิ์ของที่ดิน ความเพียงพอของน้ำชลประทานที่ได้รับในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ความเข้มแข็งในการทำงานของประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ ตลอดจนทัศนคติของเกษตรกรต่อปัญหาขาดแคลนน้ำ

การศึกษาเรื่อง Montadia Park ใน Madagascar อ้างโดย Kaosa-ard and others (1995) ซึ่งการสำรวจวิธี CVM ทำโดยการถามความเต็มใจยอมรับ (WTA) ของผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านรอบ ๆ ถึงการสูญเสียการใช้ประโยชน์จากพื้นที่อุทยาน ผู้อาศัยถูกถามเพื่อให้ออกจำนวนการชดเชยอยู่ในรูปพืชผล (ข้าวเป็นกิโลกรัม) ที่จะทำให้พวกเขาจะมีความกินดีอยู่ดีเท่าเดิมเหมือนขณะที่ยังอนุญาตให้พวกเขาเก็บเกี่ยวผลผลิตจากป่าไม้และทำไร่ เมื่อแปลงเป็นจำนวนเงินและรวมประชากรหมดทุกคนแล้ว สถิติการรวมที่คนในหมู่บ้านต้องสูญเสียไปเท่ากับ 67 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯในเวลา 20 ปี ภายใต้อัตราคิดลด 10 เปอร์เซ็นต์ ผลการศึกษานี้ได้รับการยอมรับให้ใช้ประกอบเพื่อความสมบูรณ์ของ cost-benefit analysis มีประโยชน์ในการจัดสรรการลงทุนของรัฐบาลและการตัดสินใจเกี่ยวกับการชดเชย

2.2.2 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับน้ำชะขยะ

ชัชวาลและเยาวนุช (2533) ได้ทำการศึกษาคุณภาพบ่อน้ำตื้นในบริเวณใกล้เคียงที่กำจัดขยะแม่เหิยะ โดยทำการสำรวจจากผู้ใช้น้ำบ่อจำนวน 20 บ่อ พบว่าเมื่อเปรียบเทียบคุณภาพน้ำกับมาตรฐานน้ำดื่มขององค์การอนามัยโลก และมาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาลที่ใช้บริโภคของกระทรวงอุตสาหกรรม ตลอดจนมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมน้ำบริโภค พบว่าน้ำบ่อตื้นตัวอย่างมีคุณภาพเฉลี่ยไม่ได้มาตรฐานทั้งสามมาตรฐาน น้ำบ่อตื้นส่วนใหญ่ได้รับการปนเปื้อนค่อนข้างสูง จึงไม่ควรนำมาบริโภคโดยตรง และพบว่าน้ำบ่อตื้นที่อยู่ใกล้ที่กำจัดขยะจะมีปริมาณมลสารสูงกว่าน้ำบ่อตื้นในบริเวณที่อยู่ไกลจากสถานที่กำจัดขยะ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปนเปื้อนน่าจะเกิดจากสถานที่กำจัดขยะมากกว่าแหล่งอื่น สำหรับลักษณะการใช้ประโยชน์จากน้ำบ่อตื้นของตัวอย่างได้แก่ การดื่ม การใช้ทั่วไป เช่น ชักล้าง และกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การเกษตรและเลี้ยงสัตว์

วุฒิพงษ์และสุทโรจน์ (2539) ได้ทำการศึกษาการปนเปื้อนของบ่อน้ำตื้นในบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่ทิ้งขยะแม่เหิยะ กล่าวว่าปัญหาที่น่าสนใจและมีผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงสถานที่ทิ้งขยะ ตำบลแม่เหิยะมากที่สุด คือ ปัญหาคุณภาพน้ำใต้ดินซึ่งได้รับผลกระทบมาจากน้ำชะขยะที่ซึมลงใต้ดิน ทำให้เกิดการผสมกันของน้ำใต้ดินกับน้ำชะขยะขึ้น น้ำใต้ดินจึงเกิดสภาพเน่าเสีย ลักษณะการใช้ประโยชน์จากบ่อน้ำตื้นบริเวณใกล้เคียงที่กำจัดขยะแม่เหิยะชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้น้ำประปาแทนน้ำบ่อตื้น สำหรับครอบครัวที่ใช้น้ำบ่อตื้นได้แก่ การใช้เพื่ออุปโภค เช่น กิจกรรมการชักล้าง ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ และบริโภค ควบคู่กับน้ำประปา สำหรับผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำพบว่าเมื่อเปรียบเทียบคุณภาพน้ำกับมาตรฐานน้ำดื่มขององค์การอนามัยโลก และมาตรฐานน้ำบาดาลที่ใช้บริโภคโดยกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่าบ่อน้ำตื้นตัวอย่างมีคุณภาพเฉลี่ยไม่ได้มาตรฐานดังกล่าว น้ำบ่อตื้นส่วนใหญ่ได้รับการปนเปื้อนค่อนข้างสูงจึงไม่ควรนำมาบริโภคโดยตรง

รัชนีชัยและนิมิตร (2539) ได้ทำการศึกษาลักษณะสมบัติน้ำชะขยะจากหลุมฝังกลบขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่บ้านเกษตรใหม่ ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่าน้ำชะขยะคือน้ำที่เป็นส่วนประกอบของขยะ และน้ำฝนที่ไหลผ่านชั้นฝังกลบขยะ โดยจะดึงเอาสารอินทรีย์ต่าง ๆ ที่กำลังย่อยสลายออกมาด้วย ซึ่งน้ำชะขยะนี้ถ้าไม่มีการป้องกันที่ดีจะซึมลงสู่แหล่งน้ำใต้ดินทำให้คุณภาพของน้ำในดินเลวลง สำหรับผลการศึกษาในครั้งนี้เมื่อพิจารณาการปนเปื้อนของน้ำชะขยะกับแหล่งน้ำใต้ดินโดยใช้ค่า conductivity จะเห็นว่าน้ำจากบ่อตรวจสอบที่ได้จากบริเวณหลุมฝัง

กลบขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่ที่อำเภอสันทรายมีค่าต่ำกว่าน้ำจากแหล่งน้ำใต้ดินที่บ้านแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ นั้นแสดงถึงมีผลกระทบจากน้ำขยะต่อแหล่งน้ำใต้ดินน้อยกว่า มีข้อเสนอแนะว่าระบบจัดการน้ำขยะที่ อำเภอสันทรายยังไม่ได้ดีเท่าที่ควร โดยยังไม่มีระบบรวบรวมน้ำขยะตลอดจนการบำบัดน้ำขยะที่ดีพอ ทำให้เกิดปัญหาเรื่องกลิ่นรบกวนจนเกิดการร้องเรียนของราษฎรในพื้นที่

มุกรินและอัสดา (2543) ได้ทำการศึกษาลักษณะสมบัติของน้ำขยะจากหลุมฝังกลบขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่ ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าหลุมฝังกลบนี้ไม่มีระบบรวบรวมน้ำขยะไปบำบัด และไม่มีระบบบำบัดน้ำขยะ น้ำขยะจึงถูกเก็บขังอยู่ในตัวหลุมฝังกลบ และในช่วงฤดูฝนจะมีปริมาณน้ำขยะมาก ต้องมีการสูบน้ำจากบ่อไปบำบัดที่ระบบบำบัดน้ำเสียของชุมชนของเทศบาลนครเชียงใหม่ มีข้อเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาอย่างละเอียดในเรื่องปัญหาน้ำขยะที่มัสสุใต้ดิน และให้มีการตรวจสอบบ่อตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดิน (Monitor Observing Well) อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดต่อคุณภาพน้ำใต้ดิน

2.2.3 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับน้ำบาดาลระดับตื้น

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2532) อ้างถึงการศึกษาเมื่อปีพ.ศ. 2530 ถึงการพัฒนา น้ำบาดาลระดับตื้นเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการอุปโภค บริโภค เพื่อการเกษตร เช่น เลี้ยงสัตว์ ปลูกผัก ทำนาปรัง ทำสวนผลไม้และทำไร่ ทำการอุตสาหกรรม เช่นทำน้ำแข็ง โรงแป้งมันและอื่น ๆ

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2532) เองได้ทำการศึกษาและพบว่าแหล่งน้ำบาดาลระดับตื้น ในภาคเหนือตอนบนมีความหนาของชั้นบาดาลระหว่าง 5-60 เมตร ความลึกประมาณ 5-30 เมตรจากผิวดิน น้ำบาดาลของจังหวัดเชียงใหม่-ลำพูน เป็นชั้นน้ำบาดาลระดับตื้นที่สามารถสูบขึ้นมาใช้ได้ ในปริมาณที่สูง โดยนำมาใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค และใช้เพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม บริเวณที่มี บ่อบาดาลมากได้แก่ อำเภอสันกำแพง สารภี สันทราย ดอยสะเก็ด และอำเภอเมืองลำพูน

2.2.4 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง

สุริยันต์ ศรีจันทร์ (2523) ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของคณะกรรมการสภาตำบลต่อการวางแผนพัฒนาตำบล พบว่า ความไม่พร้อมของคณะกรรมการสภาตำบลมีผลทำให้การวางแผนพัฒนาตำบลไม่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ คณะกรรมการสภาตำบลมีพื้นฐานการศึกษาต่ำ ขาดความรับผิดชอบ ไม่กระตือรือร้น มีอายุมากไม่คล่องตัวในการทำงาน มีขีดจำกัดในการทำแผนพัฒนาตำบล ขาดความคิดริเริ่มในการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาตำบล และสภาตำบลมีรายได้ไม่เพียงพอจะสนองต่อความต้องการของประชาชน ต้องพึ่งพางบประมาณจากส่วนกลาง

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2539) ได้ศึกษาวิจัยปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลงานวิจัยวิธีการบริหารงานของ อบต. พบว่าด้านการบริหารการคลังและงบประมาณ ขณะนั้นรายได้ที่ อบต. จัดเก็บด้วยตนเองมีเพียงประเภทเดียวคือ ภาษีป้าย สำหรับปัญหาด้านนี้พบว่าในการจัดทำประมาณการรายรับ และร่างงบประมาณรายจ่าย อบต. ยังขาดฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ในการประมาณการ ทำให้ไม่อาจคาดการณ์เรื่องการบริหารจัดเก็บรายได้ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ โครงการพัฒนาส่วนใหญ่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน แทบไม่มีโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนด้านอื่น ๆ เลย และเจ้าหน้าที่ที่ช่วยปฏิบัติงานยังขาดความแม่นยำในระเบียบเกี่ยวกับการเงินการคลัง

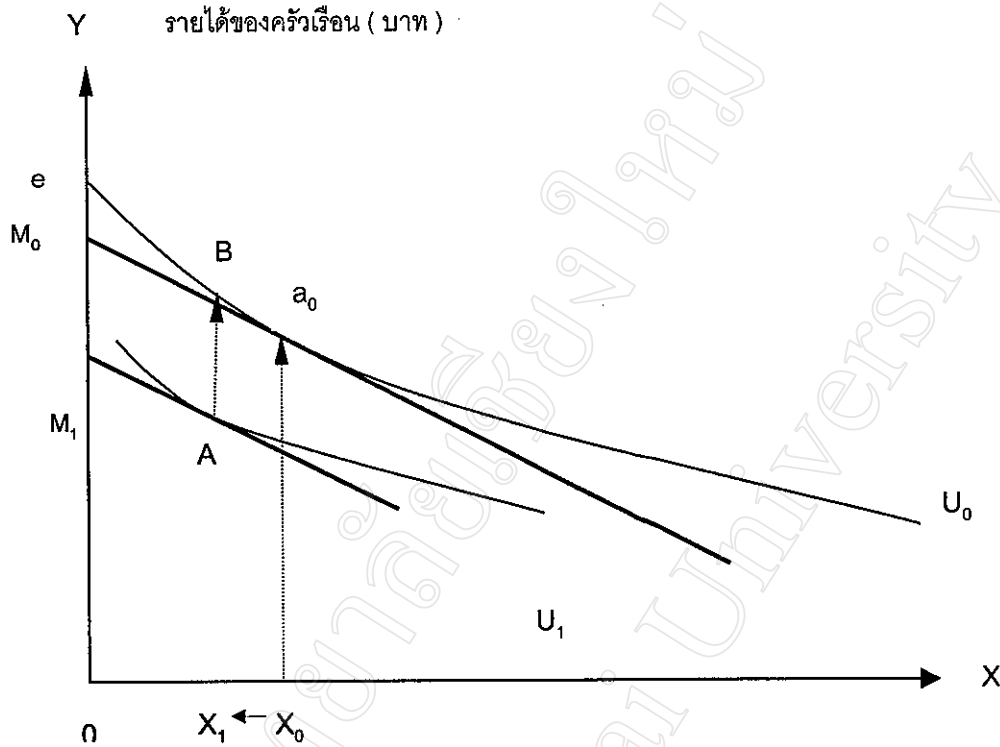
จักรพันธ์ วงษ์บุรณาวาทย์ (2531) ทำการศึกษาเรื่องบทบาทและหน้าที่ขององค์กรประชาชนในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่าน พบว่า ทั้งเจ้าหน้าที่และประชาชนมีความตระหนักในปัญหา และความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏอยู่

อำนาจ ปิ่นพิลา (2542) ศึกษาแนวคิดการเลือกมาตรการทางกฎหมายสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างระดับชั้นในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการพัฒนาความเจริญในด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาที่มีผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นนั้น โดยเน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประโยชน์อย่างคุ้มค่าจนถึงรุ่นลูกหลานต่อไป และจะขาดเสียมิได้คือหน่วยงานของรัฐ เอกชน และองค์กรต่าง ๆ ตลอดจนประชาชนในพื้นที่จะต้องร่วมมือประสานกัน เพื่อช่วยกันหามาตรการที่ถูกต้อง เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง

2.3 สมมติฐานการวิจัย

2.3.1 สมมติฐานตามทฤษฎี

ครัวเรือนเกิดการสูญเสียสวัสดิการทางสังคมอันเนื่องมาจากได้รับผลกระทบทางลบที่เป็นผล
ภาวะจากโครงการหลุมฝังกลบขยะ ทำให้ครัวเรือนมีระดับคุณภาพชีวิตลดลงเนื่องจากเกิดค่าใช้จ่าย
เพิ่มขึ้น เช่น ค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาสุขภาพ เบียดบังให้สรรพประโยชน์ต่ำกว่า U_0 ไปเป็น U_1
(รูปที่ 2-3) ในกรณีเช่นนี้เสมือนว่าครัวเรือนมีรายได้ที่แท้จริงเพื่อจับจ่ายใช้สอยลดลงเพราะเกิดค่าใช้จ่าย
จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลขึ้น จากเดิมครัวเรือนมีระดับรายได้อยู่ ณ M_0 เมื่อมีโครงการหลุมฝังกลบ
ขยะ ระดับรายได้ที่แท้จริงเพื่อจับจ่ายใช้สอยของครัวเรือนจะลดลงมาอยู่ ณ M_1 อรรถประโยชน์ของ
ครัวเรือนจากเดิมอยู่ที่ a_0 ต้องลดลงมาอยู่ที่ A ระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนลดลงจาก X_0 มาอยู่ที่
 X_1 เมื่อครัวเรือนต้องสูญเสียอรรถประโยชน์และสวัสดิการเนื่องจากมีโครงการหลุมฝังกลบขยะในชุมชน
จึงควรจะต้องมีการชดเชยให้กับครัวเรือน ตามหลักของพาเรโตที่ว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่อง
มาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจใด ๆ ก็ตาม ในที่สุดแล้วการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างน้อยที่สุดจะต้องมี
บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้รับประโยชน์ โดยที่ไม่ทำให้บุคคลอื่นในระบบเศรษฐกิจสูญเสียประโยชน์
สำหรับจำนวนเงินที่แต่ละครัวเรือนควรได้รับเพื่อเป็นการชดเชยนั้นจะเท่ากับช่วง AB ซึ่งต้องแปลงเป็น
มูลค่าทางการเงินต่อไป ถ้าจะชดเชยให้กับทั้งชุมชนก็ต้องนำจำนวนครัวเรือนในชุมชนมาคูณกับมูลค่า
ของช่วง AB และจำนวนเงินที่ชุมชนได้รับเพื่อเป็นการชดเชยต่อการมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมลดลง
นั้นควรให้คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามาบริหารจัดการเพื่อผลประโยชน์ต่อทั้งชุมชน

รูปที่ 2-3 การเปลี่ยนแปลงอรรถประโยชน์และคุณภาพชีวิตเนื่องจากสูญเสียสวัสดิการเมื่อมีโครงการพื้นที่ฝังกลบขยะในชุมชน

2.3.2 สมมติฐานเพื่อการศึกษาเชิงประจักษ์

- (1) WTA สูงเมื่ออยู่ใกล้หลุมฝังกลบขยะ เพราะถูกรบกวนด้วยกลิ่น และเสียงจากการทำงานของเครื่องจักร
- (2) WTA สูงเมื่อจำนวนชั่วโมงที่สมาชิกทุกคนในครัวเรือนได้รับผลกระทบทางลบจากหลุมฝังกลบขยะสูง เพราะสมาชิกในครัวเรือนถูกรบกวนจากหลุมฝังกลบขยะมาก มีความเสี่ยงที่จะเจ็บป่วยมาก และอาจต้องมีค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น
- (3) WTA สูงเมื่อมีปริมาณการใช้น้ำบาดาลระดับตื้นมาก เนื่องจากถ้าใช้น้ำบาดาลระดับตื้นมีคุณภาพต่ำลงจนใช้อุปโภคบริโภคไม่ได้ ครัวเรือนจะต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากการซื้อน้ำสะอาดใช้ ครัวเรือนที่ใช้น้ำบาดาลระดับตื้นมากจะมีค่าใช้จ่ายนี้เพิ่มขึ้นมากตามไปด้วย

(4) WTA สูงเมื่อมีขนาดพื้นที่ถือครองจำนวนมาก เพราะการมีโครงการที่ส่งผลกระทบต่อทางลบจะทำให้มูลค่าที่ดินตกต่ำลง และผู้ถือครองที่ดินสูญเสียโอกาสในการพัฒนาที่ดินนั้น

(5) WTA สูงเมื่อประชาชนมีอายุตั้งแต่วัยทำงานลงมา เพราะผู้ที่อายุน้อยต้องอยู่ในชุมชนที่มีโครงการไปในระยะยาว ถ้าโครงการส่งผลกระทบต่อทางลบเป็นเวลานาน พวกเขาจะต้องรับผลกระทบนั้นด้วย

(6) WTA สูงเมื่อเป็นเพศชาย เนื่องจากส่วนใหญ่เพศชายมีบทบาทเป็นผู้นำและเป็นกำลังสำคัญในการหารายได้เพื่อเลี้ยงดูสมาชิกในครัวเรือน

(7) WTA สูงเมื่อมีรายได้รวมต่อปีของครัวเรือนสูง เพราะการมีโครงการที่ส่งผลกระทบต่อทางลบในชุมชนจะทำให้ครัวเรือนสูญเสียโอกาสในการประกอบอาชีพและหารายได้